

Finansministeriet
Kommun- och regionförvaltningsavdelningen

Utlåtande angående utkastet till en regeringsproposition om kommunallagen

Med hänvisning till Finansministeriets begäran om utlåtande (VM065:00/2012) om utkastet till regeringspropositionen om ändringar i kommunallagen avger samkommunen Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur följande utlåtande:

- Begreppet kommunens verksamhet (6 §)

Kommunkoncernen och kommunens verksamhet lyfts tydligare fram i lagutkastets allmänna del. Ur ägarstyrningssynvinkel är det till fördel både för dottersammanslutningar och övriga intressesamfund samt för moderorganisationerna att lagen föreslås reglera ~~att~~ kommunkoncernens hela verksamhet, så att den även omfattar övrig verksamhet som grundar sig på ägande, avtal och finansiering.

- Förslagen som gäller kommunens uppgifter, kommunens organiseringsansvar samt produktion av tjänster (7-9§)

Kapitlet kring kommunens/samkommunens uppgifter och organiseringsansvar förtydligar kommunernas uppgifter på ett åskådligt sätt.

- Programmet för kommunernas ekonomi (12 §)

Lagförslagets paragraf beträffande uppgörande av program för kommunernas ekonomi förutsätter att såväl kommunerna som sakkunnigministerierna granskar kommunala sektorn som helhet och att kommunernas del av ansvaret i den offentliga serviceproduktionen noga granskas. Kultursektorn måste även tas i beaktande i uppgörandet av programmet. Programmet för kommunernas ekonomi får inte inverka på den lagstadgade kommunala självbestämmanderätten.

- Ändringen av tidpunkten för kommunalval och inledningen av fullmäktiges mandatperiod (15§)

Konkretiseringen av fullmäktiges mandatperiods inledande till ingången av juni valåret medför ändring av tidpunkten för kommunalvalet. En ändring av kommunalvalets tidpunkt och mandatperiodens inledande är en positiv förändring då nya förtroendevalda genast från mandatperiodens inledande aktivt kan delta i därpå följande års budget och verksamhetsplanering, men tidpunkten för valet borde tidigareläggas till exempelvis februari månad för att alla processer ur demokratisk synpunkt ska kunna utföras före mandatperiodens ingång i juni månad.

- Regleringen av fullmäktiges storlek (16 §)

Samkommunstyrelsen har inte åsikter om antal fullmäktigeledamöter som stadgar minimi antal ledamöter per kommun.

- Förslagen som gäller deltagnings- och påverkningssmöggheterna samt påverkningssorganisationen, såsom ungdomsfullmäktige (kap 5)

Ett av syftena med nya kommunallagen är att öka kommuninvånarnas möggheter att delta och påverka kommunens verksamhet. Förslaget att reglera att ett ungdomsfullmäktige ska finnas i varje kommun borde på ett bra sätt förbättra barns- och ungas möggheter att bli hörda. För att ett ungdomsfullmäktigearbete ska vara meningsfullt bör också ungdomsfullmäktiget ha ärenden de konkret ska fatta beslut om. Utmaningarna finns därför i verkställigheten av den goda viljan att öka delaktigheten och påverkningssmöggheterna. Rollerna och ansvarsfördelningen mellan kommunens förtroendevalda, såsom kommunens beslutsfattare, -som kommunens beslutsfattare och medborgarna som har rätt att bli hörda osv bör vara klar och tydligt. De ökade påverkningssmöggheterna borde inte heller öka på de byråkratiska processerna kring beslutsfattandet i kommunala sektorn.

- Alternativa sätt att organisera kommunens organ och ledning (3, 34 och 38 §)

Den kommunala sektorn i Finland är på inget sett homogen och kan heller inte ledas exakt på samma sätt i hela landet, därför är det positivt att lagförslaget tydligt lyfter fram att förtroendevalda i nyckelpositioner kan utföra sitt förtroendeuppdrag på hel- eller deltid om så behövs. I kommuner/samkommuner där förtroendevalda sköter sina uppdrag som hel- eller deltidssysslor är det synnerligen viktigt att rollen och arbetsuppgifterna mellan politiska ledningen och operativa ledningen på förhand tydligt definieras i lagen.

~~§ 38 innehåller stavfel i lagutkastet.~~

- Förslagen som gäller delområdesorgan (37 §)

För att främja kommuninvånarnas delaktighet i större kommuner kan delområdesorgan ~~som på basen av geografi~~ vara en positiv sak. För att uppdrag i delområdesorgan på lång sikt ska vara meningsfullt bör organets mandat och uppdrag tydligt definieras i förvaltningsstadga, detta som komplement till lagtexten.

- Kommunstrategin (39 §)

Stadgandet om att kommunen ska ha en kommunstrategi ~~som ska omfatta där~~ organisationens långsiktiga mål för verksamheten och ekonomin är bra. ~~En kommunstrategi skulle i I-praktiken skulle en kommunstrategi~~ stöda mandatperiodens ~~fortsätta~~ beslutsprocesser beträffande verksamhet och ekonomi. Beredningen av en kommunstrategi borde göras på bred front och samtidigt så konkret att den i praktiken fungerar som ett ~~beaktansvärt~~ styrdokument för kommunen. Strategin bör göras och hanteras så att den kan ersätta andra strategier för kommunen.

- Kommunstyrelsens och kommunstyrelseordförandens uppgifter (40 och 41 §)

Kommunstyrelsens/samkommunstyrelsens och ordförandes uppgifter och ansvar konkretiseras ~~mera än tidigare i det nya på ett bra sätt i~~ lagförslaget.

- Direktörsavtalet (43 §)

Förslaget om att kommunerna ska ha direktörsavtal för sin högsta ledande tjänsteinnehavare ~~borde torde ytterligare ännu mera~~ professionalisera kommunerna som arbetsgivare för personer ~~med~~ krävande arbetsuppgifter. I praktiken är det viktigt hur avtalen utformas beträffande mål och dess utvärdering.

- Förslagen som gäller ägarstyrningen och ledandet av kommunkoncernen (6 §, 47-49 §)

Ledningen av en kommunkoncern kräver en god ägarstyrning och även ~~en god~~ kommunikation inom koncernen. För en ~~ett~~ realistiskt och väl grundat koncerndirektiv bör även de parter som hör till koncernen beredas möjlighet att bli hörda.

- Förslag som gäller kommunernas samarbete (8 kap)

Lagförslaget ger möjligheter till olika former av interkommunalt samarbete. Samkommunernas roll förtydligas ytterligare i och med att de även omfattas av det ekonomiska balanseringstvånget vilket är en ~~god bra~~ sak.

- De föreslagna ändringarna till förtroendevaldas valbarhet, speciellt för kommunstyrelsens del styrelsemedlemmarna samt presidiet vid dotterbolag (74 § 1 och 4 mom)

Preciseringarna av valbarheten till förtroendeuppdrag är positiv och nödvändig ur såväl demokratisk aspekt som ledningsaspekt. Att den nuvarande möjligheten till dubbla roller, dvs. att i praktiken ansvara för övervakningen av sin egen verksamhet, stryks i lagen är ett bra förslag.

- Förslagen som gäller heltids- och deltidssysselsatta förtroendevaldas ställning och förtroendevaldas rätt till ledighet från arbetet (81 och 82 §)

För att förtroendevalda ska representera kommunens hela befolkningsunderlag är det viktigt att det tydligt i lagtexten bereds möjlighet att även under arbetstid delta i skötseln av sina förtroendeuppdrag. Uppgiften om hur stora partiavgifter som inbetalts från förtroendevaldas arvoden frågas ofta efter, förslaget om att denna uppgift ska bli en obligatorisk uppgift som redovisas i bokslutet ökar ytterligare genomskinligheten i skötseln av förtroendeuppdragen.

Svenska Österbottens förbund
FÖR UTBILDNING OCH KULTUR

- Redogörelse för bindningar (85§)

• Förslag som gäller transparensen hos kommunal partifinansiering 19 § 2 mom. och 83 § 3 mom.)
Se ovan.

- Redogörelse för bindningar (85§)

För att öka transparensen och trovärdigheten för det kommunala beslutsfattandet är stadgandet om att kommunstyrelsens ledamöter och ledamöter i organ som sköter uppgifter som avses i markanvändnings- och bygglagen, fullmäktiges ordförande och viceordförande samt kommunens ledande tjänsteinnehavare ska redogöra för sina bindningar som kan vara av betydelse vid skötseln av uppdraget.

- Begränsningen av upptagningsrätten så att det endast är möjligt att ta upp ärenden för behandling i kommunstyrelsen (93 §)

Begränsningen av upptagningsrätten så att ärenden enbart är möjliga att tas upp för behandling i kommunstyrelsen förtydligar ytterligare kommunstyrelsens roll som ytterst ansvarig för kommunens verksamhet och ekonomi.

- Förslag om organs elektroniska beslutsfattandesätt (99-101 §) samt utgivandet av kommunens anmälningar, information om kommunens verksamhet samt protokoll på nätet (109 och 110 §, 141 §)

Förslaget om elektroniskt sammanträde, elektroniskt beslutsfattande samt information om beslut och protokoll på nätet ökar transparensen och effektiviteten i beslutsfattandet förutsatt att datasystem som kan hantera dylika processer skapas.

- Skyldigheten att täcka underskottet inom utsatt tid och utvidgning av skyldigheten till att gälla samkommuner (111 §)

Skyldigheten att täcka underskott även för samkommuner är en positiv sak som torde stärka samkommunernas ekonomiska och verksamhetsmässiga styrning. Detta förutsätter att samkommunernas ägare har en god styrning av sina dottersamfund.

- Utvärderingsförfarande för kommuner och samkommuner i en särskilt svår ekonomisk ställning (119 och 120 §)

Definitionen av när en kommun/samkommun ska läggas under särskilt utvärderingsförfarande är konkret men snäv. Utvärderingsförfarandet för samkommuner regleras i skild paragraf. En definition av när utvärderingsförfarande ska ske, vem det gäller och hur rapporten behandlas är positiv eftersom den kan fungera som ett styrverktyg för verksamheten och ekonomin.

- Förslagen som gäller revisionsnämnden (122 §)

Revisionsnämndens nya uppgift är att övervaka skyldigheten för nyckelpersonernas bindningar och tillkännage dessa för fullmäktige. Revisionsnämndens roll i utvärdering och övervakning av kommunens verksamhet kunde ytterligare förtydligas i relation till den interna kontrollen och ansvaret för den.

- Revisionen (123 §)

Förändringen att en revisionssammanslutning kan väljas för högst sex räkenskapsperioder är en ytterligare styrning av kommunernas verksamhet som inte får innebära att kostnadsnivån för lagstadgade revisionen ökar på ett osunt sätt. Därför kunde paragrafen preciseras så att den ansvariga revisorn måste bytas med minst sex års mellanrum. I revisionen är det viktigt att båda nationalspråken kan användas som arbets- och skriftspråk.

- Revisionsnämndens och revisorernas rätt att få information (125 §)

Revisionsnämndens och revisorernas rätt att få information är helt i linje med den offentlighet som hantering av skatte medel kräver.

- Förslagen som gäller kommunens verksamhet på marknaderna, såsom begränsningen av lån, garantier och säkerheter som kommunen beviljat, överlåtelse av fastigheter som kommunen äger samt förpliktelsen om offentlig service (15 kap)

Kommunens verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden som behandlas i § 127 kunde ytterligare förtydligas så att det klart framkommer att utbildningsanordnare med utbildningstillstånd som ger anbud på arbetskraftspolitisk utbildning eller annan utbildning som utsätts för konkurrensförfarande på marknaden inte omfattas av bolagiseringsskyldigheten.

- Lagpropositionens struktur och övergångsbestämmelserna

Lagens ikraftträdande vid årsskiftet 1.1.2015 ställer krav på tidsfrister i övergångsbestämmelserna. Förändringarna i lagen är till vissa delar så genomgripande att system både verksamhetsmässiga och datatekniska behöver byggas om. Samkommunstyrelsen anser att tidtabellen för lagens ikraftträdande är mycket krävande.

Behandlad av samkommunstyrelsen för Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur 14.8.2014 §
x83

Vasa den 20 augusti 2014

SVENSKA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND FÖR UTBILDNING OCH KULTUR, SKN

Samkommunstyrelsen